

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3661/22-A

Název	Základní škola, Praha 4, Ke Kateřinkám 1400
Sídlo	Ke Kateřinkám 1400, 149 00 Praha 4 - Jižní Město
E-mail	skola@zskaterinky.cz
IČO	61388483
Identifikátor	600037487
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jiří Šimon
Zřizovatel	Městská část Praha 11
Místo inspekční činnosti	Ke Kateřinkám 1400, 149 00 Praha 4 - Jižní Město Tererova 1399/19, 149 00 Praha 4 - Chodov
Inspekční činnost na místě	9. 1. 2023 – 12. 1. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace Základní škola, Praha 4, Ke Kateřinkám 1400 (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v základní škole (dále „ZŠ“), školní družině a školní jídelně, činnost školního klubu v době inspekce škola nerealizovala. Hlavním cílem vzdělávání je poskytování základů všeobecného vzdělání všem žákům a propojení

vzdělávacího obsahu s reálným životem. Školní vzdělávací program využívá v rámci výuky jednotlivých předmětů zapojení žáků do výuky aktivním a činnostním učením. Specifikem školy je nabídka anglického jazyka od 1. ročníku a účelné využití disponibilní časové dotace pro výuku informatiky od 2. třídy.

Ve škole se uskutečňuje rovněž vzdělávání v přípravné třídě. Na dopolední vyučování vhodně navazuje činnost školní družiny.

K termínu inspekční činnosti se v ZŠ vzdělávalo 832 žáků v 35 třídách, 14 dětí v přípravné třídě a 277 žáků navštěvovalo 10 oddělení školní družiny. Nejvyšší povolený počet žáků (1000) byl naplněn z 83 %. Od minulé inspekční činnosti v roce 2015 se zvýšil počet žáků a tříd. Vysoký podíl z celkového počtu žáků tvoří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (10 %) a žáci s odlišným mateřským jazykem (23 %).

Škola sídlí ve vzájemně propojených pavilonech v okrajové části Prahy, v sídlištní zástavbě.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) působí v řídicí funkci od roku 2019, při své práci využívá zkušenosti ze své předchozí pedagogické praxe na této škole. Kontinuálně navázal na koncepční záměry předchozího vedení školy a pokračuje v nastaveném trendu vzdělávání. V koncepci rozvoje školy deklaruje cíle zaměřené na zvyšování kvality vzdělávání, budování pozitivního klimatu školy a zlepšování materiálních podmínek. Stanovené cíle se vedení daří realizovat jen zčásti, např. v oblasti materiálních podmínek, nadále však přetrvávají některé nedostatky konstatované při předchozí inspekční činnosti, jež mají přímý dopad na kvalitu části vzdělávání (např. méně efektivní práce s didaktickými závěry vyučovacích hodin, malá diferenciací výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami).

Ředitel delegoval část svých pravomocí na tři zástupkyně a vedoucí vychovatelku ve školní družině. Uplatňuje demokratický styl řízení, který je v souladu s filozofií školy založený na otevřené konstruktivní komunikaci se všemi aktéry vzdělávání. Nastavená organizační struktura není zcela funkční, řídicí kompetence nejsou rozděleny rovnoměrně mezi pedagogické pracovníky. Obě zástupkyně ředitele zároveň zajišťují poradenské služby, jedna zástupkyně vykonává činnost výchovné poradkyně, druhá je metodickou prevence. Kumulace časově náročných funkcí tak snižuje efektivitu řízení pedagogického procesu. Pedagogičtí pracovníci se soustřeďují v metodických a ročníkových sdruženích, v nichž probíhá zejména vyměňování a sdílení pedagogických zkušeností. Přestože je v rámci metodických orgánů vyhodnocován průběh a výsledky vzdělávání žáků, účinnost zvoleného postupu snižuje skutečnost, že na základě jednotlivých zjištění nejsou stanovena konkrétní opatření a další metodické postupy. Učitelé tak ve výuce vždy neuplatňují odpovídající vzdělávací strategie.

Systém monitorování kvality výchovně vzdělávacího procesu není zcela funkční. Kontrolní činnost vedení školy je sice prováděna průběžně, avšak vykazuje nedostatky. Chybí průběžné vyhodnocování kvality práce pedagogických pracovníků. Realizovaná hospitační činnost v některých případech neobsahuje závěry a konkrétní opatření vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání, přestože je ze zjištění inspekčního týmu zřejmá odlišná úroveň metodické a didaktické propracovanosti výuky a rozdílný přístup jednotlivých pedagogů k hodnocení žáků. Schází také systematická práce vedení školy na sjednocování požadavků a kritérií hodnocení. Jen menší část učitelů si v rámci vzájemných hospitací poskytuje efektivní zpětnou vazbu o účinnosti a kvalitě výuky.

Ředitel projednává s pedagogickou radou záležitosti ohledně výchovně vzdělávacího procesu, není však zřejmé, zda jsou ke všem jednotlivým zjištěním týkajícím se kvality výuky pravidelně přijímána potřebná opatření a je vyhodnocována jejich účinnost.

Vzdělávání zajišťuje 58 učitelů, 23 asistentů pedagoga, 10 vychovatelek a jeden speciální pedagog. Téměř čtvrtina pedagogického sboru nesplňuje podmínky odborné kvalifikace. Nekvalifikovanost a krátká pedagogická zkušenost učitelů se v některých případech negativně projevily přímo ve výuce např. nízkou mírou zapojení žáků do vzdělávacích činností, nedostatečnou diferenciací vzdělávání s ohledem na potřeby žáků a minimálním využitím didaktických pomůcek. Části nově příchozích a začínajících učitelů sice poskytují metodickou i organizační pomoc uvádějící pedagogové, ale tato podpora není v některých případech dostatečně účinná, což bylo patrné v průběhu vzdělávání.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) vychází zejména z potřeb školy. Plánované i absolvované vzdělávací semináře zohledňují požadavky vedoucí k naplňování školního vzdělávacího programu. Z inspekčního zjištění ale vyplývá, že v některých případech nejsou poznatky z DVPP dostatečně využity ve výuce, což dokládá např. nízké uplatňování formativního hodnocení nebo aktivizačních metod.

Při vzdělávání škola efektivně spolupracuje se zákonnými zástupci žáků a se zřizovatelem. Rodiče mají možnost podílet se na dění ve škole prostřednictvím Klubu přátel školy a školské rady. Významným partnerem školy při zajišťování mimoškolních aktivit je místní nízkoprahový klub. Dlouhodobě škola účinně spolupracuje s institucemi v oblasti bezpečnosti a prevence sociálně patologických jevů. Možnost ovlivňovat některé aspekty vzdělávání mají žáci prostřednictvím práce žakovského parlamentu.

Vícezdrojové financování a kladné hospodaření s podporou finančních prostředků z doplňkové činnosti a účelně vybraných projektů přispívá ke kvalitním podmínkám vzdělávání. Vedení školy ve spolupráci se zřizovatelem smysluplně obnovuje materiálně technické zázemí, např. částečná rekonstrukce školního hřiště. Průběžně jsou nakupovány učební pomůcky, včetně kompenzačních. Vzhledem k účelnému rozšíření výuky výpočetní techniky a nárůstu počtu žáků se podařilo účelně zapojit moderní technologie do vzdělávání, nově byly zakoupeny počítače, notebooky a tablety.

Zdravé stravovací návyky žáků jsou podporovány prostřednictvím zapojení do projektů (*Mléko do škol, Ovoce do škol*) a v rámci školního stravování pravidelným zařazováním zeleninového salátu nebo ovoce.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve struktuře a efektivitě průběhu vzdělávání na prvním i druhém stupni se vyskytovaly výrazné kvalitativní rozdíly, jež souvisí s nízkou mírou pedagogických zkušeností nebo absencí odborné kvalifikace jednotlivých pedagogů. Hospitované vyučovací hodiny probíhaly převážně v pozitivní a přátelské pracovní atmosféře. Ojediněle se ve výuce projevil i demotivující přístup pedagoga k žákům.

Vyučující dětem v přípravné třídě vytvářela prostor pro vlastní vyjádření podle jejich možností. Průběžně je oceňovala za snahu i dílčí pokrok a povzbuzovala je k následné aktivitě. Dominantně využívané postupy však byly málo efektivní, nevycházely z dětské volby a většinou nezajistily potřebnou individualizaci vzdělávání. Při realizovaných aktivitách byla dětem poskytována zpětná vazba, nevedla však k sebehodnocení ani k vzájemnému hodnocení, což dětem neumožňovalo uvědomění si vlastních úspěchů

a posilování sebevědomí. Grafomotorická prevence nebyla uplatňována zcela účelně, nestabilní způsoby sezení nebyly v mnoha případech efektivně korigovány.

Vyučovací hodiny byly převážně organizačně a metodicky dobře připraveny a zvládnuty. Zvolené metody a formy odpovídaly charakteru probíraného učiva, stanovenému cíli, věku žáků a jejich schopnostem. V části výuky bylo zastoupené jejich účelné střídání a dařilo se udržovat zájem žáků o probírané učivo. V úvodu většiny sledovaných hodin pedagogové zvolili vhodnou motivaci ke vzbuzení zájmu o probírané učivo. Ve zdařilých hospitovaných hodinách vyučující kombinovali frontální výuku s řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků, v některých případech uplatňovali kooperaci při skupinové práci i práci ve dvojicích. Vyučující převážně využívali ocenění dílčích pokroků žáků formou pochvaly a povzbuzení. V některých hospitovaných vyučovacích hodinách byly vhodně zařazeny psychohygienické přestávky a další pohybové aktivity. Účelné využití didaktické techniky podpořilo názornost výuky.

Efektivní bylo vzdělávání ve výuce cizích jazyků, zejména výuka anglického jazyka na prvním stupni. Různorodost činností a promyšlené střídání aktivit vedlo k rovnoměrnému rozvoji produktivních a receptivních dovedností žáků, k upevňování gramatických struktur i obohacení slovní zásoby. Všechny sledované hodiny byly vedeny v cílovém jazyce, v kvalitě výuky byla většinou patrná vysoká úroveň osvojených jazykových dovedností žáků. Dynamiku výuky anglického jazyka zejména na prvním stupni zvyšovalo zapojení žáků do různých forem spolupráce a vytváření četných komunikačních situací, v jejichž rámci uplatňovali získané jazykové kompetence.

Výuka informatiky se mimo jiné zaměřuje na rozvoj informatického myšlení. V hodinách jsou zařazovány typy úloh a zadání, se kterými se žáci setkávají i v dalších oborech, učí se posuzovat různá řešení problémů a systematicky posuzovat nejvhodnější z nich. Informatické myšlení pedagogové ve výuce efektivně uplatňují s využitím gradovaných úloh. Ve sledovaných hodinách byla aktivita na straně žáků a podporovala kritické a tvořivé využívání digitálních technologií a rozvoj dalších digitálních kompetencí.

V části hodin s nižší efektivitou vzdělávání, zejména na druhém stupni, převládala frontální výuka s verbální převahou učitele. Kooperativní formy činností nebyly v hodinách uplatňovány nebo nebyly zcela účinné. Zvolené vzdělávací strategie vedly v některých případech k pasivitě některých žáků, podporovaly zejména rozvoj vědomostí a dovedností žáků, menší pozornost byla věnována formování jejich postojů. Kvalitu vzdělávacího procesu u některých pedagogů snižovaly dílčí metodické a didaktické nedostatky, např. problematická časová struktura vyučovací hodiny, předimenzované množství informací, nerovnoměrné zapojení žáků do výuky, nízká míra aktivizujících metod, scházející kooperace nebo využití stávajících znalostí žáků. Žáci měli menší prostor pro řešení problémů, rozvoj komunikativních dovedností a prosociálních schopností. Shrnutí učiva v závěru vyučovací hodiny neprobíhalo vždy efektivně nebo zcela scházelo, nedocházelo tak k ověření splnění vzdělávacího cíle. Žáci nebyli vedeni k posouzení kvality práce své i vrstevníků podle předem daných kritérií. Hodnocení pedagogů v závěru vyučovací hodiny bylo spíše formálního charakteru bez ověření splnění vzdělávacího cíle, většinou se jednalo o pochvalu několika žáků, někdy i celé třídy, postrádalo však formativní funkci. Pouze v některých hodinách bylo zaznamenáno využití diferenciovaných úkolů s ohledem na různé vzdělávací potřeby žáků, nebylo však dostatečně zohledněno rozdílné pracovní tempo a schopnosti jednotlivců. K lepšímu pochopení probíraného učiva scházelo propojení probíraných témat s reálným životem a zařazení mezipředmětových vztahů. Žáci měli malý prostor pro vlastní řešení problémů, rozvoj komunikativních dovedností, prosociálních schopností a práci s různými zdroji informací. V hospitovaných hodinách na prvním stupni

nebyla průběžně uplatňována grafomotorická prevence a zohledňovány zásady správného sezení.

Spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími byla převážně účelná. Asistenti pedagoga ve většině hodin poskytovaly přiměřenou pomoc nejen žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale svou činností napomáhaly i plynulosti vzdělávacího procesu např. formou dopomoci ostatním žákům, organizační podporou, nebo přípravou učebních materiálů.

Průběh vzdělávání ve školní družině je založen na pestré a hravé činnosti umožňující smysluplné využití volného času. Jednotlivé aktivity (odpočinkové, relaxační aj.) jsou časově vyvážené, vycházejí z individuálních potřeb a zájmu účastníků a efektivně rozvíjejí především jejich sociální a pracovní kompetence i představivost. Účastníci byli v průběhu vzdělávání účelně motivováni k jednotlivým činnostem.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjištění dosažené úrovně znalostí, vědomostí a dovedností škola vytvořila částečně účinný systém pro sdílení informací o celkových i individuálních výsledcích vzdělávání žáků. Celkové výsledky žáků projednává pravidelně vedení školy a pedagogická rada. V některých případech jsou přijímána konkrétní opatření a realizovány další metodické postupy, není však zřejmé, jak je vyhodnocována jejich účinnost.

Ve sledovaném období tří školních let dosahovali žáci stabilních výsledků. V posledním externím testování se škola řadí mezi průměrně hodnocené v předmětu český jazyk a výborně hodnocené v matematice. Hodnocení žáků je vyjádřeno standardní klasifikací, ojediněle škola hodnotí slovně. Toto hodnocení však postrádá relevantní údaje vypovídající o úrovni splnění požadovaných vzdělávacích výstupů a ne vždy obsahuje naznačení dalšího rozvoje žáka a doporučení k eliminaci případných neúspěchů. Vyučujícím je poskytována vysoká míra autonomie v rámci vedení vzdělávacího procesu, částečně i v hodnocení výsledků vzdělávání. Podklady pro hodnocení žáků pedagogové získávají standardním způsobem (písemné a ústní zkoušení). K vyhodnocování výsledků vzdělávání v průběhu druhého stupně škola využívá i tzv. evaluační testy. Učitelé pravidelně zpracovávají čtvrtletní slovní hodnocení, které obsahuje i sebehodnocení žáků. Toto hodnocení má však různou vypovídací hodnotou, jelikož škola nemá stanovená jednotná kritéria pro efektivnější práci s výsledky žáků.

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání dostatečně informováni zejména prostřednictvím informačního systému, na třídních schůzkách a při individuálních konzultacích.

Pedagogická diagnostika v přípravné třídě je vedena pouze formou formulářů, ve kterých pedagogové několikrát ročně zaznamenávají pokroky dětí. K dalšímu pedagogickému působení však nejsou systematicky vytyčovány individuální vzdělávací cíle, což snižuje možnosti další pedagogické intervence.

Adaptace žáků prvních ročníků probíhá úspěšně, napomáhá tomu také úzká spolupráce s mateřskými školami a přípravná třída. Hodnocení na prvním stupni vykazuje motivační charakter. Při přechodu z prvního na druhý stupeň dochází ke zhoršení prospěchu pouze u jednotlivých žáků.

Počet neprospívajících žáků je trvale nízký, počet neomluvených zameškaných hodin ve výuce se výrazně nezvyšuje. V ojedinělých případech škola efektivně řeší neomluvenou absenci v souladu s nastavenými pravidly. Žákům ohroženým školním neúspěchem je

nabízena možnost konzultací nebo doučování. Škola posiluje motivační funkci pozitivního hodnocení, kdy pochvaly převažují nad kázeňskými opatřeními.

Výsledky účastníků zájmového vzdělávání ve školní družině odpovídají jejich osobním možnostem. Žáci jsou dostatečně motivováni k získávání nových informací prostřednictvím zážitkových metod práce, jsou také systematicky vedeni k sebepoznání, rozvoji osobnostních a sociálních dovedností i individuálních zájmů a nadání, což je zřejmé z výsledků především sportovních, společenských i výtvarných akcí.

Škola průběžně identifikuje individuální potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, odlišným mateřským jazykem i žáky ohrožené školním neúspěchem. Poskytuje žákům podporu formou prvotní pedagogické diagnostiky, pedagogickou intervencí a doučováním. Na základě doporučení školských poradenských zařízení realizuje i některá další podpůrná opatření, např. sestavování a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů, podporu asistentem pedagoga. Činnost poradenského pracoviště je limitována kumulací funkcí zástupkyň ředitele, což neumožňuje plnění všech stanovených záměrů a aplikaci vhodných výukových a hodnoticích postupů. Diferenciace a individualizace byla ve výuce zaznamenána pouze ojediněle, úprava způsobu hodnocení se ve výuce téměř neprojevila. Uplatňované vzdělávací strategie v menší míře odrážely individuální předpoklady žáků s ohledem na celé spektrum jejich nadání.

Důležitou úlohu v předcházení negativním jevům představuje pestrá nabídka mimoškolních aktivit a kroužků.

Závěry

Vývoj školy

- od posledního inspekčního hodnocení došlo ke změně na pozici ředitele školy, v souvislosti s nárůstem počtu žáků a tříd vzrostl počet pedagogů, zvýšil se i počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a s odlišným mateřským jazykem.

Silné stránky

- rozvoj infromatického myšlení žáků a efektivní posílení výuky informatiky,
- podpora jazykové gramotnosti v anglickém jazyce na prvním stupni.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- systém řízení není zcela funkční, z hospitační činnosti nejsou vyvozována konkrétní pedagogická doporučení,
- nedostatečná diferenciac e a individualizace výuky s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků,
- pedagogická diagnostika v přípravné třídě neobsahuje záměry pro další pedagogické působení,
- nižší míra metodické a didaktické propracovanosti části vyučovacích hodin,
- nedostatečné využití závěrů vyučovacích hodin ke zhodnocení naplnění vzdělávacích cílů včetně zapojení žáků do vzájemného hodnocení a sebereflexe,

- nedostatečné zajištění komplexní grafomotorické prevence.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zefektivnit kontrolní a hospitační činnost, důsledně kontrolovat plnění stanovených opatření a vyhodnocovat jejich účinnost a dopady do kvality vzdělávání,
- vytvořit efektivnější systém vyhodnocování výsledků vzdělávání, systematicky s výsledky žáků pracovat a průběžně vyhodnocovat účinnost přijatých opatření,
- vést pedagogickou diagnostiku v přípravné třídě ve všech vzdělávacích oblastech se záměry pro další vzdělávací činnost,
- ve vyšší míře uplatňovat diferenciaci a individualizaci ve výuce vzhledem k rozdílným schopnostem a pracovnímu tempu žáků,
- pracovat efektivně se závěry vyučovacích hodin, poskytovat prostor pro závěrečné shrnutí a vyhodnocení vzdělávacího cíle,
- zajistit realizaci komplexní grafomotorické prevence.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csic.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní školy Praha 4, Ke Kateřinkám 1400, usnesením č. 16/23/2/2005 ze dne 20. 10. 20005
2. Jmenování ředitele školy do funkce zřizovatelem s účinností od 1. 8. 2019
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný k termínu inspekční činnosti
4. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný k termínu inspekční činnosti
5. Školní řád, platný k termínu inspekční činnosti
6. Vnitřní řád školní družiny, platný k termínu inspekční činnosti
7. Koncepce rozvoje a řízení školy na období 2019 - 2025
8. Roční plán 2022/2023
9. Preventivní program školy 2022/2023
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště včetně dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 k termínu konání inspekční činnosti
11. Zápisy z pedagogických rad ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekce

12. Rozvrh vyučovacích hodin platný k termínu inspekce
13. Školní matrika vedená v elektronické podobě k termínu inspekce
14. Výběr třídních knih ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekce
15. Personální dokumentace pedagogických pracovníků k termínu inspekční činnosti
16. Výroční zprávy školy za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
17. Pedagogická diagnostika za školní roky 2021/2022 a 2022/2023
18. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Kateřina Poláková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iva Hlásenská, školní inspektorka

Mgr. Ivana Kučerová, školní inspektorka

Mgr. Petra Prokopová Machalová, školní inspektorka

Mgr. Hana Vávrová, školní inspektorka

Ing. Marta Dykovská, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.